§ 96 2019.00327 446

Ansökan om tillfälligt skoterförbudsområde inom Könkämä sameby 2019

Arbetsutskottet beslutar således

att med stöd av § 3 Terrängkörningslag (1975:1313) jämte § 15 terrängkörningsförordning (1978:594) bevilja Könkämä sameby tillfälligt skoterförbudsområde på följande villkor:

- att skoterförbudet börjar gälla från och med 2019-04-23 fram till barmarksperiod
- att samtliga skoterleder och färdstråk enligt kartbilaga ska vara farbara för allmänheten och därmed undantagna från tillfälligt skoterförbud
- att fastighetsägare/nyttjanderättsinnehavare med sällskap ska äga rätt att besöka sina egna stugor inom områdena
- att statliga och kommunala tjänstepersoner äger rätt att färdas i skoterförbudsområdet om det krävs för deras tjänsteutövning
- att samtliga skoterförare uppmärksammas på att det enligt lag inte är tillåtet att störa renar och övrigt djurliv på eller i närheten av skoterleder eller färdstråk

att ge samebyn möjlighet att inkomma med eget förslag på färdstråk, ifall färdstråken upplevs för omfattande, till arbetsutskottet senast 2019-04-10

Beskrivning av ärendet

Föreligger skrivelse 2019-03-11 från Könkämä sameby av vilken framgår att samebyn anhåller om ett utökat skoterförbudsområde from 20/3-2019 eller snarast möjligt, till och med barmarksperioden. Skoterförbudsområde är från Treriksröset via stängsel till Goltaluokta sameviste, sedan längs gränsen Sverige/Finland ner till Saarikoski Vittankijoki till bäck/ravin Kalmosjoki, sedan bäckravinen Kalmuskursu och därifrån en rät linje till renskötarled och c-förbudsområdesgräns.

Samebyn söker på grund av att det är beteskatastrof i år igen vad gäller betet nere i Karesuando-området och även delar av fjällen. Det kom ca 20 cm snö före jul med följd av en blida, den blidan gjorde att en del av snön smälte. Och en väldigt långvarig kyla påbörjades och varade i flera veckor, varav ett ca 2-3 cm islager blev till. Det har även gjorts betesinventering av Sametinget och dom har klassat Könkämä samebys vinterbetesområde för ett katastrofområde.

På grund av den svåra situationen som blev i år igen så har bara några renskötare flyttat ner till vinterbetesområdet nedanför E45 för att utfodra ren. De andra samebymedlemmarna är uppe i fjälls med renarna. Observeras ska att renarna var i ganska bra skick från början, men på grund av denna beteskatastrof är dom inte i lika bra skick och behöver all betesro som bara är möjligt. Det är nu på vårvintern och våren renen är extra känslig för störningar och det är därför Könkämä sameby ansöker om skoterförbud. Samebyn behöver ett skoterförbud i området som beviljades i fjol på grund av den täta skotertrafiken utanför skoterlederna, för att renarna ska få betesro den här känsliga perioden fram till barmark.

§ 96 forts 2019.00327 446

Hantering av ärendet

Föreligger yttrande 2019-03-27 från kommunstyrelsens ordförande av vilket framgår bland annat att Kiruna kommun kan inte ta ställning till om området är proportionerligt i förhållande till antal renar i området eller om perioden är proportionerlig till var renarna uppehåller sig och när. Det vore även orimligt ur flera aspekter att Kiruna kommun lägger tid och resurser på att varje år utreda och kartlägga renarnas vandring i fjällvärlden. Detta även med beaktande att renars vandring skiljer sig åt från ett år till nästa beroende på snö- och betesförhållanden.

Kiruna kommun kan dock fastställa var samebyn har sin hemvist och därmed var renarna vistas i någon ej fastställd omfattning. Kiruna kommun kan även fastställa att några har sitt boende i området, att många har fritidshus i området, att området är ett attraktivt fiske- och friluftsområde, och att en del av besöksnäringen har aktiviteter i området.

Därmed har Kiruna kommun att se till grunder och uppgifter i ansökan, lagen, skyddsvärda intressen och synpunkter från berörda parter.

De skoterleder som är aktuella kan uppfylla behovet av att bara vara ute i naturen men de leder inte alltid fram till fritidshus eller fiskevatten som är öppna året runt. Kiruna kommun anser att förutom de utpekade skoterlederna ska även de vedertagna färdstråken vara öppna för att möjliggöra färd till sjöar och fritidshus samt för planerad besöksnäring i området. Allmänheten bör kunna ta sig till åretruntöppna sjöar i nära anslutning till kryssmarkerade leder.

Vid ett beslut om skoterförbudsområden ska givetvis i det avseendet både ekonomiska konsekvenser för rennäringen och djurskyddskonsekvenser beaktas. Det ska även beaktas att även om rennäringen är ett allmänt intresse som väger tungt så är rennäringen inte det enda allmänna intresset.

Det är Kiruna kommuns uppfattning att skoterkörning är av stort allmänt intresse för Kirunas befolkning och för de övriga med fritidshus i en fjällkommun. Möjlighet till skoterkörning är av betydande allmänintresse som en av de friluftsaktiviteter som gör kommunen attraktiv både ur boendeperspektiv och friluftsperspektiv. Skoterkörning kan även för en del, som äldre, barn och människor med funktionsvariationer, vara den enda möjligheten att komma ut i naturen och fjällområden.

De som har fritidshus i området bör kunna ta sig fram för att kunna nyttja sina fritidshus. Fritishusinnehavare med begränsad funktionsförmåga som är beroende av motordrivna fordon blir helt avstängda från möjligheten genom förbudsområden. Vidare blir markägares möjlighet att hämta fällt virke från egen mark obefintlig.

Kiruna kommun har inhämtat synpunkter från boende, föreningar och näringsverksamhet i anslutning till aktuellt område.

Föreligger yttrande 2019-03-29 från länsstyrelsen Norrbotten av vilket framgår att länsstyrelsen tillstyrker kommunens förslag på tid och område för tillfälligt skoterförbudsområde men avstyrker kommunens förslag vad gäller att hålla färdstråk öppna samt ett generellt undantag för fastighetsägare/ nyttjanderättsinnehavare med sällskap.

Könkämä har ansökt om tillfälligt skoterförbud med anledning av att renarna behöver betesro inför och under kalvningsperioden. Ansökan omfattar inte statliga skoterleder inom området, vilket innebär att

§ 96 forts 2019.00327 446

varken näringsliv, turism eller ortsbefolkning utestängs från fjällvärlden på grund av en beviljad ansökan.

Då ansökan syftar till att skydda renarna under kalvningstiden är det lämpligt att förbudet sträcker sig fram till barmarksperioden. Regeringen resonerade på likande sätt i beslut (M2017/00896/Me) meddelat 2017-04-13, då det fastslogs att det var olämpligt att tillfälligt öppna upp för skotertrafik under påsklovet.

De färdstråk som föreslås i beslutet är i stort sett samma färdstråk som i kommunens beslut om tillfälligt skoterförbud för Könkämä sameby 2017. Detta beslut överklagades och Regeringen angav i beslut 2017-05-18, M2017/00950/Me att skoterförbud skulle gälla inom hela det ansökta området, det vill säga att färdstråken upphörde. Detta angavs även i Regeringens beslut M2000/948/Na. Vad gäller färdstråket från Kiellijärvi (vid Kummavuopio) västerut slutar det vid gränsen till Råstojaure regleringsområde, vilket under givna förutsättningar är olämpligt då det kan finnas en risk att folk leds in i regleringsområdet.

Kommunen anger i förslaget till beslut undantag för vissa personer, stugägare mm. Länsstyrelsen anser att det är av stor vikt att det beslut som fattas är tydligt utformat och går att följa upp och tillsyna i fält. Undantagen i kommunens förslag till beslut är otydliga. Den som till exempel äger fastighet eller har andra särskilda behov av skoterkörning bör ha goda möjligheter att få dispens från förbudet. Även detta berördes i ovan nämnda beslut från Regeringen som upphävde denna del av kommunens beslut 2017.

Det sökta området omfattar i huvudsak områden som är utpekade som områden av riksintresse för rennäringen, bland annat då det är kalvningsland. Riksintresseutpekandet visar på betydelsen av områdena. Kommunen resonerar i förslag till beslut om ett forum för skoterförbudsfrågor samt behovet av god dialog. Länsstyrelsen ställer sig positiv till ett sådant initiativ.

Raymond Wasara, Könkämä sameby, föredrar för sin ansökan. Skoterledsansvarig Anders Burman, Tekniska Verken i Kiruna AB, föredrar i ärendet. Representanter från Jakt- och fiskesamerna, Kiruna Jakt- och fiske, Jägarförbundet och Vinterstadens skoterförening är inbjudna till mötet.

Yrkande och beslutsgång

Yrkanden i arbetsutskottet

av Gunnar Selberg (C)

att med stöd av § 3 Terrängkörningslag (1975:1313) jämte § 15 terrängkörningsförordning (1978:594) beviljas Könkämä sameby tillfälligt skoterförbudsområde på följande villkor:

- att skoterförbudet börjar gälla från och med 2019-04-23 fram till barmarksperiod
- att samtliga skoterleder och färdstråk enligt kartbilaga ska vara farbara för allmänheten och därmed undantagna från tillfälligt skoterförbud
- att fastighetsägare/nyttjanderättsinnehavare med sällskap ska äga rätt att besöka sina egna stugor inom områdena

§ 96 forts 2019.00327 446

- att statliga och kommunala tjänstepersoner äger rätt att färdas i skoterförbudsområdet om det krävs för deras tjänsteutövning

- att samtliga skoterförare uppmärksammas på att det enligt lag inte är tillåtet att störa renar och övrigt djurliv på eller i närheten av skoterleder eller färdstråk

av Mats Taaveniku (S)

att samebyn ges möjlighet att inkomma med eget förslag på färdstråk, ifall färdstråken upplevs för omfattande, till arbetsutskottet senast 2019-04-10

Arbetsutskottet beslutar i enlighet med lagda yrkanden

–––––

Skoterförbudet börjar gälla 2019-04-23 fram till barmarksperiod
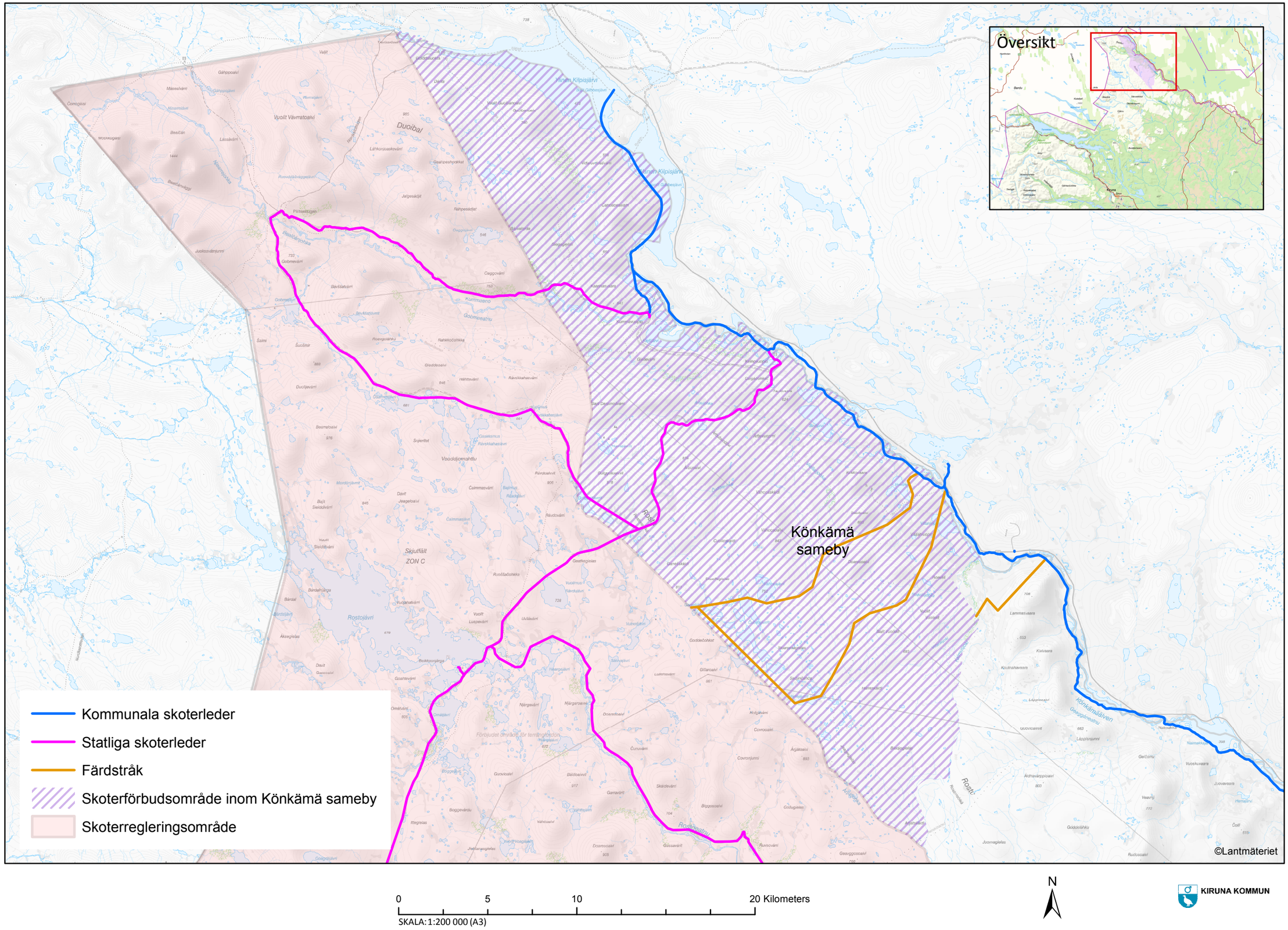
Beslut i kommunstyrelsens arbetsutskott 2019-04-01, § 96